

A MAGYARORSZÁGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám**, ahova mindenemű levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy hóra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

Vége a komédiának!

Mert nem volt egyéb komédiánál a betegsegélyező-pénztár vasárnapi közgyűlése. Komédiává alacsonyította a betegsegélyező-pénztár vezetősége és a Máv. igazgatósága. Színjátékká, részletesen kiosztott szerepekkel és jól kitanított szereplőkkel. A komédia költségeit pedig fizeti a publikum: az a 70,000 tag és családtagjaik, akik továbbra is ki vannak szolgáltatva a betegsegélyező-pénztár lelkiismeretlen és szűkkeblű működésének, akik keservesen keresett filléreikből jövőben is azzal a tudattal kénytelenek fentartani a Máv. alkalmazottainak betegsegélyező-pénztárát, hogy abból semmi, de semmi hasznuk nem lesz.

A szervezett vasutasok büszkén elmondhatják magukról, hogy ámbár a közgyűlésen kisebbségben voltak, a panaszok, amiknek hangot adtak, a tagok tulnyomó többségének a panaszai voltak és a követelések, amelyeket indítványaikba foglaltak, a tagok összességének az érdekében levők voltak. Ha valahogy módját lehetne ejteni annak, hogy a betegsegélyező-pénztár tagjai ezeket a panaszokat és követeléseket illetőleg szabadon és függetlenül megnyilatkozzanak, kétségtelen, hogy 70,000 közül kilenczied-

rész azonosítaná magát velük. Így azonban, a betegsegélyező-pénztár mai szervezete mellett, a közgyűlés egyenes hivatása a tagok véleményének és óhajainak a meghamisítása.

Szó sincs róla: jó eleve tudtuk, hogy ezen a közgyűlésen a tagok jól felfogott érdekeit védő és képviselő kiküldöttek kisebbségben maradnak. És ha mégis a legnagyobb erélylyel és lelkesedéssel mentek szervezett kartársaink neki a harcnak, ezt azért tették, mert az igazságért küzdöttek, mert meg voltak győződve, hogy a jogos panaszok és méltányos követelések felsorolása és megindokolása *nevelőleg és fölvilágosítólag* fog hatni a legszélesebb körökben. És megkezdtek a harcot azért, mert a szervezett vasutasok mozgalma nem szalmaláng csupán, amely mosi toronymagasságra csap fel, hogy azután hamuba és koromba essen össze, hanem meggyőződött férfiak céltudatos küzdelme, akik jól tudják, hogy az igazi haladás útján minden talpalatnyi területet nehéz, makacs küzdelemmel kell meghódítani. Megkezdtek tehát a harcot, hogy folytassák a jövő évben és a következő esztendőben lankadatlanul mindaddig, amíg teljes győzelemre nem vitték a vasutasok tizezreinek az igazait.

Nem volt közöttünk olyan együgyű, aki azt hitte volna, hogy a sokszorosan körülzáncolt és körülbástyázott várát a betegsegélyező-pénztári önkénynek és visszaéléseknek egy csapásra be lehet venni. El voltunk rá készülve, hogy a nagyobbbrészt kidirigált és a legstréberebb emberekből kiválogatott „választott” kiküldöttek többsége vak és süket lesz a tagok panaszaival és óhajaival szemben és úgy fog szavazni, ahogy dr. Kiss János, Littke Jenő és társai óhajtják. De hogy a tisztességes és komoly tárgyalásnak, az indítványok tárgyilagos mérlegel-

sének még a látszatát is elejtik és a meztelen és durva brutalitás színhe-lyévé teszik azt a közgyűlést, amely 70,000 becsületes és szorgalmas vasuti alkalmazottnak és százezernyi családtagjaiknak a legdrágább kincse: egészsége és ép munkaereje, sok esetben élete fölött van hivatva őrködni: — ezt a cinikus vakmerőséget nem vártuk.

Pedig úgy történt. A Máv. igazgatósága nem elégedett meg azzal, hogy a betegsegélyező-pénztár igazgatóságában amugy is a tulnyomó többség az övé hivatalból, nem elégedett meg azzal, hogy minden fontosabb közgyűlési határozat megvalósítása az ő döntésétől függ, hanem még tovább ment, magát a közgyűlést úgy preparálta, hogy ott csak az történhetett, amit a vezetőség akart. És amit akart, azt brutálisan hajtotta végre.

A kiküldöttek kétharmada jól összeválogatott kapaszkodó vagy gondolatnélküli szerszámokból állott. Amolyan Faragó Alajosokból és Birschitzekből, akik lesték Kiss János, Littke Jenő arcáról az óhajt és teljesen boldogak voltak, ha ezeknek a „kenyéradó” uraknak a megelégedésére tudtak tombolni és terrorizálni.

Ott volt a kiküldötteken kívül jól összeválogatott csapata a „rendezőknék”, teljesen „megbízható” és „lojális” kapaszkodók, a Barokk Sándorok fajtájából. Ezek csinálták a legzajosabb skandalumokat, ezek orditoztak a legveszettebbül, ezek csinálták a hangulatot, amikor úgy látszott, mintha a kiküldöttek — még a Faragók is — egy-egy pillanatra megrettentek volna a felelősség súlya alatt vagy elrösteltek volna magukat.

És hogy egész biztosak legyenek a főúrak abban, hogy a lojális kiküldötteket nem vezeti szeméremérzetük „tévutra”, berendelték az összes üzletvezetőket, hogy azok ellenőrizték alantasaik „jó” magaviseletét.

Igy azután ment a közgyűlés, mint a karikacsapás. A tagok panaszait, amik ott égnek és lázonganak tizezrek lelkében, ez a fölbérelt csapat lezugta, lehurrogta. Künn a tagok között általános az elkeseredés és az elégtelenség, a betegsegélyző-pénztár vezetősége azonban gondoskodott arról, hogy ez a hangulat szóhoz ne juthasson ott, ahol orvosolni kellene a bajokat, a közgyűlésen.

Hasonló, sőt még rosszabb lett a sorsa az indítványoknak. Egyet-kettőt fölolvastak még, már indokolni alig lehetett őket, a szolgalelkű többség gondolkodás nélkül leszavazta őket. Azután — mintha végszóra történt volna — fölláll egyik mameluk, Sárközi a tiszteletreméltó férfinév és azt indítványozza, hogy *térjenek napirendre az összes indítványok fölött*. Boldog mosoly ült ki Kiss János, Littke Jenő és a többi matador arcára. Ez az, amit vártak! És azok az urak, nagyjából *jogászok*, szívesen megengedték, hogy a közgyűlés napirendre térjen olyan indítványok felett, amelyeket nem is ismert. En bloc elvetettek olyan indítványokat, amelyeket föl sem olvastak.

Ez örök szégyene marad ennek a közgyűlésnek. És örök gyalázata marad azoknak az embereknek, akik ilyen szemérmetlen módon *visszaéltek a mandátumukkal és elárulták kariársaik tizezreinek a legfontosabb és leg-
elemibb érdekeit!*

Azután, hogy a szervezett vasutasokba belefajították a szót és lábbal tiporták a tagok óhajait, simán ment minden. Röviden végeztek mindennel. Minden javaslatot „kérelemmé” degradáltak és az igazgatóság „jóindulatába” ajánlották. Punktum. Ezzel vége volt a közgyűlésnek.

Hátra volt még a választás. Ezt is stilszerűen ejtették meg. A hivatalos lisztával leszavazott boldog-boldogta-

lan. Azzal nem törődtek, hogy küldött-e az illető vagy sem. Az ellenzék embereinek tiltakozására gunyos röhej volt a válasz. És amint az egész közgyűlést, úgy csinálták meg a választást is. Az ellenzéki bizalmiférfiak otthagyták a szavazatszedő küldöttségeket, az ellenzéki kiküldöttek le sem szavaztak. Littke ur „győzött” az egész vonalon.

Fájdalmas és szomorú volt ennek a közgyűlésnek a lefolyása. Fájdalmas és szomorú, mert a tengernyi bajok és panaszok egyikét sem lehetett orvosolni. Fájdalmas és szomorú azért, mert ismét bebizonyította, hogy a Máv. korrumpált rendszere hogyan demoralizálta az alkalmazottak egy részét, hogyan súlyosztotta le őket saját és társaik érdekeinek árulóiá.

A szervezett vasutasokra nézve azonban nem volt *bukás* ez a közgyűlés. Megtették kötelességüket bátran, őszintén. Győzelmet nem vártak, tehát nem is bukhattak. Sőt nagy elégtétellel lehet és kell megállapítani, hogy több kiküldött, aki eddig nem tartozott a szervezethez, a lefolyt komédián megundorodva, szívvél-lélekkel csatlakozott a szervezethez. Az igazság hódított ezuttal is, bármennyire iparkodtak is elnyomni és elnémitani.

A betegsegélyző-pénztár lefolyt közgyűlése egy nagy tanulságot rejt magában. Azt, hogy dolgozniok kell az öntudatra ébredt vasutasoknak, hogy a jövőben az egész vasutas-táborot világosítsák föl és megakadályozzák azt, hogy ár lók és stréberek képviseljék ilyen alkalmakkor a tagok tizezeit.

És *fognak dolgozni* céltudatos társaink, szüntelenül, fáradhatatlanul.

A jövő évben pedig viszontlátjuk egymást, Littke Jenő ur!

Fiume és a betegsegélyzőpénztár közgyűlése.

Fiume Máv. alkalmazottainak az esete tipikus. Ahogy ott eljárak a betegpénztár közgyűlése dolgában, ahhoz körülbelül hasonlóan jártak el mindenütt. Mint jellemző esettel kell tehát foglalkoznunk a fiumei kartársaknak a betegpénztár közgyűlésével kapcsolatosan szerzett tapasztalatairól, annál is inkább, mert maga a közgyűlés igen mostohán bánt el fiumei kartársaink indítványával, pedig ezek az indítványok is megérdemelték volna, hogy kellő méltatásban részesüljenek.

Mindenekelőtt a betegpénztári kiküldöttek választásáról. Fiumében az állomáson 650 betegsegélyző-pénztári tag van, a fűtőházban és a pályafentartásnál szintén 550, összesen mintegy 1200 tag, akik alapszabály szerint 4 küldöttet választhatnak a közgyűlésre. De csak három választottak. A fűtőházi és pályafentartásnál dolgozó tagok egyáltalában nem választottak.

Ahogy az állomáson alkalmazott tagok választottak, az is jellemző; habár Fiume e tekintetben még csupa tisztesség a többihez képest. Mindenekelőtt jelölő-bizottságot választott egy 30 emberből álló értekezlet, ez a bizottság hét embert jelölt, nagyjából olyanokat, akik „megbízhatóság” dolgában nem igen okoznának Littke urnak nagy gondot. Azután *Krausz* állomásfőnök 4126. sz. a. körözüvényt bocsájtott ki az összes betegsegélyző-pénztári tagokhoz, hogy a felsorolt 7 név közül hárommal válaszszanak, mindenki „tetszése szerint”. Ezen a körözüvényen érdekes széljegyzet volt. Egyik kartársunk, Dudás nevét törölte és a következő megjegyzést írta melléje; *«Rónay Ödön hivatalnok urat kell jelölni, aki a közgyűlésen meg meri mondani a fiumei állapotokat.»*

Ez az ajánlás azt a gyanút is magában foglalja, hogy a többi nem igen meri az igazat megmondani, amely gyanút a lefolyt közgyűlés egyébként tényleg igazolt. A választás lefolyt. Az ottani tagok felének — az 550 munkás stb. tagnak — módjában sem volt szavazni. A beérkezett szavazatok többsége sorrend szerint a következőkre esett: *Dudás Lajos, Pongrácz Géza, Rónai Ödön és Baltási Miklós*. Jog szerint tehát Dudás, Pongrácz és Rónai lettek megválasztva *De a két utóbbi kartársat, mert szókimondó és igazságszerető férfiak hírében állanak, meg*

A „Magyar Vasutas” tárcája.

A «DERELYE».

Azt hiszem, kérem, ismerik a derelyét, másik becsületes nevén: a barátfülét?

Az én gyermekkoromban ez volt ábrándjainknak a netovábbja, pompás csemege volt ugyan, úgy tél-utó havában a jó sült tök is, meg a pattogatott kukorica, hanem a jó lekváros derelye valóságos ünnepi hangulatot teremtett közöttünk.

Ma már persze mindezeket kiszorította a gyermek-szobából, még a kevésbé tehetős családoknál is a linzi, meg a dobos torta és a csokoládé-krém, a derelye pedig hétköznapi eledel lett, mert hát haladunk a korrál, már t. i. akinek módjában van haladni.

Hanem mi szegény, se városi, se falusi intelligencia, kiknek szabadon mozogható területünk a két váltó közötti pályaudvar, kissé el-el maradunk a világtól, az a kis uri divat is lekopott rólunk, amit annak idején a feleségem hozott a házhöz, igaz biz’ az már jó régen volt, nem is maradt egyéb belőle, mint a slájerja, amit oda szögezünk a spájsz ablakára, a legyek ellen.

No, de majd el is feledtem, amit mondani akarok.

A napokba’ belép a feleségem az irodába, s miután kötevényt megszabadította egy meg-lazult pamutszáltól, csendes kérő hangon interpellál:

— Tudod-e, lelkem, mi lesz holnap?

— Hogyne tudnám? 15-ike lesz, esedékes az évnegyedes statisztikám.

— Igen, de ünnepünk lesz.

— Annál jobb, legalább ráérek dolgozni.

— Miféle ünnep?

— A házasságunk évfordulója és a Micike születésnapja!

— Hja, vagy úgy! Ez, lelkem, fekete betűs nap, és aztán mit akarsz ezzel mondani?

— Ezek a szegény gyermekek úgy ennének már valami jót.

— Valami jót? Hm... hát az igaz, azt magam is ennék, mert mióta az isten úgy meglátogatott, hogy 40 fillér egy liter paszuly, rántás nélkül, és egy levesbe való zöldség 50 fillér hus nélkül, oly egyforma az étlapunk, hogy két hétre előre kiszámítom, mikor lesz paszuly-, krumpli-csuszpájz, vagy árpakása az ebédünk.

De hát mi lenne az a valami jó?

— Gondoltam én már mindenfélét, de mind sokba kerül, mert hogy ilyen sokan vagyunk, és ezek a gyerekek úgy esznek lelkem, mint a sáska, hogy az isten áldja

meg őket, meg aztán sok minden is hiányzik, amit itt a faluban nem is lehet beszerezni, még tán legjobb lenne derelye?

— Az, istenecs’ ez épen alkalmoszerű lesz, lekváros derelye! — Mi is kell csak ehhez minden?

— Mi? Lisztünk az van még, zsir is van hála istennek!

— Nagyszerű, hiszen akkor van minden.

— Dehogyan van, hát a lekvár?

— Igaz, a lekvár!

— Meg azután cukor és prézli?

— A’bizony, csakugyan, cukor is meg prézli, mert enélkül, hiába, nem derelyés a lekvár, azaz hogy nem lekváros a derelye.

— Jól van, lelkem, lesz minden — fejeztem be a konferenciát.

Másnap azután ballagott az öreg váltódór a falu felé, beszerezni a szükséges cók-mókot.

*

Tövises életpályánk mezején kedves vasutársaim, mindnyájunknak kijut a létért való küzdelem, azt hiszem, elég bőven, és ha a lelkeinkből előtörő sóhajok felszállva a lég-űrben vízpárakká válnának, állandóan har-
matos lenne a vasutasok lakta tájék.

És most röviden csak az állomás-előjáróról szölok, nem a jobb módokról,

nem választottnak mondták ki és Dudást küldték ki egy hasonszőrű társával.

Hogy a választás eredményét, hogy lehetett így kikorrigálni, nem tudjuk. De azt tudjuk, hogy másutt még nagyobb önkénnyel «szabályozták» a küldött választást, úgy hogy a küldöttek kisebb része képviseli csak a tagok akaratát és véleményét, a legtöbbje azonban csak a «fensőbbség» kreatúrája.

Mint a *Magyar Vasutas* utolsó számában megírtuk, a fiumei betegsegélyző-pénztári tagok több életrevaló indítványt is terjesztettek a közgyűlés elé. Az egyik indítvány *fürdő létesítését* kívánja. Már a múlt évben kérték a fiumeiek a Máv. igazgatóságától a fürdőt, mire *Stettina* igazgató ur a következő leirattal utasította el a kérelmet:

Érdektársaival egyetemben Fiume állomáson egy gőzfürdőnek a betegsegélyző-pénztár által leendő létesítése iránt beadott és az üv. útján f. é. június 6-án 11793 sz. a. felterjesztett kérvényekre értesítjük, hogy a kívánt fürdő létesítése részint a helyi viszonyokban rejlő nehézségek, részint a befektetendő tőkének a pénztár anyagi erejével arányban nem álló nagysága miatt, legyőzhetetlen akadályokba, ütközvén, a kérelem nem teljesíthető.

Budapest 1904 évi december hó 14-én.

Az ált. igazgatási főosztály:

Stettina,
miniszteri tanácsos, igazgató.

Ezen leiratban az érdekes nem is a «legyőzhetetlen akadály», amely a fürdő létesítése elé gördül, hanem az, hogy *Stettina* Máv. igazgató ur a betegsegélyző-pénztár nevében beszélt és cselekedett.

A bsp. közgyűlésére betérjesztett öt indítványát fiumei kartársainknak a múlt számunkban ismertettük. Ezen indítványok a bsp. közgyűlésén kellő indokolásban nem részesültek. Nem is részesülhettek, mert az indítványtevők *Dudás* kiküldöttben nagyon langyos és kevésbé őszinte képviselőre találtak. Szolgálatot tesszünk tehát fiumei kartársainknak, ha az indítványokhoz mellékelt indoklás javarészt lapunkban leközöljük. Ami annál helyesebbnek látszik, mert ez az indoklás őszinte képét rajzolja meg a fiumei vasutasok helyzetének.

Indítványait így indokolták meg fiumei kartársaink:

Fiume állomás, hozzászámitva a *fűtőház és osztálymérnökség személyzetét* cirka 1000—1200 rendes taggal növeli a btszp. tagjainak számát. Számítsuk hozzá a családtagokat s mert az Isten áldása gyermekben mindig bőven kijut a szegény vasutasnak,

lesz. 5000 halandó. Ezen 5000 főt kezeli Fiumében 2 pályaorvos.

De miként. Távól tőlünk, hogy az orvosok tudását gáncsolnánk, vagy azt kevesbiteni akarnánk, ahhoz mi hivatottak nem vagyunk, de laikus eszünkkel annyit képesek vagyunk megítélni, hogy 30—40 beteget egy orvos egy óra alatt megvizsgálni képtelen. S itt van a nagy hiba, most a betegsegélyző-pénztár nem fizeti az orvosait úgy, hogy abból ők megélhessenek. azok idejüket betegpénztári taggal szemben a lehető legrövidebbre szabják, hogy megélhetésüket, existenciájukat privát praxissal biztosíthassák. Dr. Holzbeck János fiumei pályaorvosunk 1600 korona évi jutalmat élvez, részesülve abban a kitüntetésben, hogy az orvosi tanácsadó címet nyomhatja a névjegyére, ezért évenként 4000—5000 főt gyógykezel.

Dr. Petrovics ur ennek felét kapja a fűtőházak, Brajdica állomás és a fiume-plassei vonal (27 kilométer) gyógykezeléséért.

Valljuk meg őszintén ez nem díjazás egy orvosnak, hisz a mai szociális viszonyok között egy napszámos, ki állandóan dolgozik keres ennyit, hol van itt az ész munkája, ahol van itt a tudomány megfizetése, s lássuk be, hogy ily csekély honorációért többet, mint amit pályaorvosaink nyuitanak nem is kérhetünk, így nem kívánhatjuk, hogy az orvos az egy órai rendelő óráján felül betegjeinket lakásunkon is felkeresse, mikor sok, különösen városban 8—10 kmter távolságban laknak egymástól.

A mi pályaorvosaink egyike sem bírja a magyar nyelvet, a magyarajkú személyzetet meg sem értik, — így megrövidül a bizalom az orvos irányában s ezen bizalmatlanságot elősegíti az is, hog meglévén az orvos keze kötve a gyógyszerek rendelésénél, akárhányszor a székrekedés vagy fülfájás ellen is dover port kap a bspénztári tag.

Felemlíthetnénk még oly eseteket is, midőn a pályaorvos, kit a bspénztári tag lakására hívtak azt, mondta, *majd ha ráérek, elmegyek* s ezt nem lehet az orvos bűnül felróni, mert 1600 koronáért attól az orvostól azt kívánni nem lehet.

Hogy ezen visszás helyzet végre valahára megszűnjön, hogy a fiumei személyzetnek legyen már egy orvosa, ki mindig rendelkezésre álljon, tisztelettel kérjük a közgyűlést, mondja ki határozatilag, utasítsa az elnökséget, hogy fiume állomás személyzetének gyógykezelésére egy orvosi állást rendszerezítsen.

Igen tisztelt közgyűlés! Fiume állomáson szolgálatot tévő személyzet *háromnegyed*

része csuzos bántalmakban szenved, azoknak az orvos által rendelt kámforos spiritusz, opodeldok, ammoniakos olaj, gőzfürdő-jegyek, a gyógyszer költségek tetemes részét teszik ki, s ha a betegsegélyző-pénztár egy gőzfürdőt állít fel, tetemes összeget takarít meg, mert ez csak költség haszon nélkül, hozzá számítva a tagdíjakból fennmaradó 10,000 korona, ezen gőzfürdő önmagát 10—15 év alatt teljesen kifizeti.

Fiume állomás személyzete pedig szívesen fizet használati díjat minden egyes alkalommal, mondjuk 20 fillért.

Nem kell nekünk bibor függönyös, szőnyeges, selyem ottomános helyiség, megelégszünk mi egy szerény helyiséggel, ahol egyidőben csak 15 ember fürdöthessen is.

A vonatkísérő személyzet olyan piszkosan és kormosan érkezik a sok alagutak folytán és nem tud sehol sem se mosakodni, se fürödni. Van ugyan a szivattyúházban két cementkád, de sötét és olyan piszkos helyen, hogy ott tisztaságérzékű ember nem fürdik.

Az 5-ik pontra vonatkozólag, hogy az évi jelentésben a betegsegélyző-pénztár igazgatósága névszerint sorolja fel, kinek mily nagyságu fürdő és egyébbb segély adatott. Ezen indítványt azért tettük, mert szállóige, hogy egyes magasabb állásu alkalmazottak a betegsegélyző-pénztárból rendszeresen évről-évre nagyobb összeget élveznek.

A közgyűlés tudvalevőleg röviden bánt el a fiumeiek indítványaival is: a brutális mameluk-többség egyszerűen végig gázolt rajta. *Dudás* ur pedig, a fiumei kiküldött, nem igen törte magát az indítványok védelmében.

A jövő közgyűlésen azonban vissza fognak térni az indítványok. Gondoskodjanak fiumei kartársaink, akik híresek erélyükről és határozottságukról, hogy időközben az összes tagok fölvilágosodjanak és öntudatot nyerjenek, nehogy a jövő közgyűlésen ismét *Dudásék* képviseljük őket. Hasonlóképen gondoskodni fognak a szervezett vasutasok a többi bsp. tagok fölvilágosításáról is, úgy hogy a jövő közgyűléssel már nem fognak *Litke* és társai olyan könnyen elbánni, és fiumei kartársaink jogos kívánságai is teljesülésbe mehetnek.

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., 1. emelet, ajtószám 3.) minden csütörtökön este 7—8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak. Vidéki előfizetők levelben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KADOSA MARCELL dr. (0-utca 48., 1. emelet).

mert elvégre ilyen is akad kuriozumképen, hanem a szegényebb fajtákról, a többségről, melyhez tartozni magamnak is állandóan szerencsém van.

Ma már igaz ugyan, hogy fizetésünk rendezve van, úgy a hogy, ez azonban nem nyújt vigaszt, még kevésbé kárpótlást az elmúlt 10—15 esztendőért, s nem vette le ennek a múlt időknél terheit vállainkról.

És mégis talán nem is ez a legnagyobb bajunk.

Ez az állás a jelenlegi viszonyok mellett valóságos száműzetés az emberi társadalomból.

A legtöbb előjáró egyedül van a vicinális vonaton váltóórrel beosztva, eltekintve attól, hogy még édes álmaiban is pótlékot javítgat, emellett az állomások legnagyobb részt a falvaktól távol, nem ritkán 5—6 kilométer távolságra fekszenek, ha most aztán egy ilyen állomás előjárója azon célból, hogy elszibbadt agyát valami szórakozással felfrissítse, emberek közé akar menni, rögtön be-beütközik a hivatalos kötelességbe, mert hiszen az állomást elhagyni nem szabad. Különben is ott van nem a lánc ugyan, mely fogva tartja, hanem a drót, a távirda.

S ha netalán tán megesik, hogy egyszer még is rászánja magát, többnyire beüt a

nem várt vendég, hajtány vagy ehhez hasonló alakban.

Tessék szabadságot kérni! — na ilyen szabadságot. Csakhogy erre alapos indok kell, mert például az, hogy egy nagyobb ünnepen templomba akarok menni, száználmas mosolyt keltene s ha én nem megyek egész évtizeden keresztül, hát miért mennének majd idővel gyermekeim is, ime, hiszen apjuk sem ment soha, pedig talán ez is ránk férne néha, de ez nem indok.

Nagyanyám, az Isten nyugasztalja, meghalt, (már ötször), a nővérem négyszer férjhez ment, egészséges vagyok, hála az égnek, mint a makk, tessék már most indokot találni.

Végül még valami, ami szinte szégyenletes dolog, ez mellékes, ettől függ a jó, kevésbé jó és egyáltalán komisz állomás, — a felsőbbség nemcsak hallgatagon tűri, hogy alkalmazottait alamiznaszerű ajándékkal, a felek viszontszolgálat fejében ellássák, de szinte nyilvántartja azokat a bizonyos sállomásokat, amelyeket természetesen csak a boldogabb kiszemeltek képesek elérni, akik aztán szinte naiv csodálkozással hallgatják egyik-másik kollegájuknak siralmas panaszát.

Futólag csak ennyi volna a panasz. Igaz még sok, igen sok, de ezekről tán később, mert elvégre, mintha egy jobb jövő szelét

éreznénk, talán eljön az az idő, midőn elismerni és méltányolni fogják, hogy mi, kik teljes szívvel, lélekkel iparkodunk intézetünk jóhírnevét minden részben fentartani, megérdemlünk annyit, hogy tisztességes elnevezést, odaadó munkánkért megérdemelt bért és társadalmi jogaink gyakorlására némi szabadságot nyerhessünk, állandó megszabott formában, rimázkodás nélkül.

*

A derelyéről majd el is feledkeztem.

Az öreg úgy 11 óra körül előkerült a faluból, hozott mindent, csak éppen a lekvárt feledte el, azt mondta, kiment az eszéből. Aztán számíthatni kezdte a napokat, azt mondja csütörtökön volt lencse, pénteken krumplicuszpáiz, szombaton árpakása, hát ma biztosan paszuly következik, tehát hozott egy literrel. Nagy örömmel mondta, hogy ez az áldott májusi esőre olcsóbb lett négy fillérrel.

Szegény gyermekeim, mikor lesz nektek részetek a linzi, meg a dobos tortában és a csokoládé-krémiben, ha még a lekváros derelyéhez sincs szerencsétek.

Kvarc.

S Z E M L E.

BELFÖLD.

A nyugdíjpótló egyesület. A napokban az összes üzletvezetőségek egy számozatlan körrendeletet adtak ki, amelyben — utalva a körrendelethez mellékelt tájékoztató iratra — nagyon melegen ajánlják az alkalmazottak figyelmébe azt az üdvös és áldásos intézetet, amelyet nyugdíjpótló egyesület címen valami konzorcium akar alapítani. Ugy értesültünk, hogy az alapítók már le is mondták a szervezés további munkáiról, mert a vasutasok részéről megnyilvánult ellenszenvet tovább fokozni nem tartották tanácsosnak. Felmerült azonban az eszme, hogy ez az intézmény a legközelebb megalakítandó szövetségnek lesz jóléti intézménye. Ez az oka annak, hogy ezzel a dologgal bővebben óhajtunk foglalkozni. Az üzletvezetőségek körrendeletéhez mellékelt tájékoztató a legnagyobb tájékoztatatlanságban hagyja az embert. Az pedig, hogy az üzletvezetők mégis olyan melegen pártolják az áldásos eszmét, rávall a Máv. vezetőire, akik mindent agyon pártolnak, agyon dicsérnek, amihez semmitsem értenek ugyan, de tudják, hogy magasabb állásu egyéntől ered.

A tájékoztatóból csak azt tudjuk meg, hogy aki száz koronát biztosít magának, az tíz év múlva csak ötven koronát kaphat, hogy minden száz korona után 10 százalék évi díjat kell befizetni, azonkívül pedig 35 K pótdíjat és 20 korona beiratást. Megtudjuk továbbá azt is, hogy az egyesület kölcsönök leszámításával is akar foglalkozni.

Ebből ugyan senki sem nyerhet legendó tájékoztatást arra, hogy ellene, vagy mellette állást foglalhasson. Ehhez ismerni kell legalább is a már megíró hasonló célu egyesületek valamelyikét.

A székesfővárosi m. kir. államrendőrségnél alakult a legelső ilyen fajta egyesület. Nézetünk szerint ez csakugyan szükségét pótol és szabályai, valamint az ezekben lefektetett intenciók a lehető leghumánusabbak. Kölcsönök leszámításával ez is foglalkozik, de csak azért, hogy a csekély számú tagok befizetéseit a lehető legjobban gyümölcsöztetve olyan tőkét teremtsen, amely a tagoknak alapszabályszerű jogait biztosan kielégítheti és a kölcsönüzlet csakis eddig az időig tartatik fenn. Egyebekben pedig a célja az, hogy a tagok hivatali nyugdíjaztatásukhoz bizonyos évi járadékot kapjanak halálukig. Ez az évi járadék kárpótlás akar lenni a nyugdíjazáskor elvesztett lakbérért s éppen azért senki sem biztosíthat magának nagyobb évi járadékot, mint amennyi lakbért kapott. Azonkívül fontos körülmény az is, hogy ezt az évi járadékot teljes összegben megkapja már az is, aki öt évig tagja volt az egyesületnek. Végül az özvegyeknek évi járadékhoz való jogosultsága és az árvák nevelési pótléka is a lehető leghumánusabban van szabályozva.

Jól szemügyre véve ezt a dolgot, látjuk, hogy az egész ügylet nem más, mint kölcsönösségen alapuló életjáradék-biztosítás. Miután pedig ilyen biztosítási ügylet bármely biztosító társulatnál is köthető, a külön egyesület alakításának csak ott és csak úgy volna helye, értelme és jogosultsága, ha olyan előnyökkel járna, amelyeket a magán-biztosító intézetek nem nyújthatnak. De a vasutasok javára tervezett egyesület nem előnyöket, hanem éppen hátrányokat helyez kilátásba. Nem ad évi járadékot annak, akit a vasut elbocsájt, nem ad annak, akit nyolc év múlva a vasut nyugdíjaz stb. eféle. De azért magasabb díjat szed, mint bármely biztosító intézet.

Utána jártunk a dolognak és megtudtuk, hogy közvetlen a vasuti-sztrájk kitörése előtt, Veress Sándor ellenőr elkészítette egy ilyen nyugdíjpótló egyesület alapszabályait, amely kedvezőbb lett volna még az államrendőrségnél fennállónál is. Meg is indította a

szervezés munkálatait, de hát az övét nem pártolták agyon sem az osztályfőnökök, sem az üzletvezetők s így nagyon lassan haladt előre; a sztrájk pedig teljesen megakasztotta. Pedig ennek a javaslatnak volt egy különösen fontos jósága is. Ugyanis a Máv-nál az a hivatalnok, aki megőrül mielőtt nyugdíjképességét elérte volna, köteles a neje részére 400 korona évi járadékot biztosítani. Ez a kérdés a tervezetben úgy volt megoldva, hogy semmiféle külön megterheléssel nem járt volna az illetőkre nézve.

De különben sem értjük, hogy miért nem csinálja meg ezt a Máv. hivatalból. Az alkalmazottak szívesen fizetnek valamivel több nyugdíj-járadékot, ha 200—1000 koronával több nyugdíjat biztosíthatnak maguknak. A miniszter az országgyűlésen kijelentette, hogy a dolog ilyen módon való rendezését maga is pártolja. És hogyha egy ilyen kombinációba az ember 50—60 ezer biztos tagot belevehet, akkor még előnyösebben oldhatja meg a kérdést.

Tanácsoljuk tehát az intéző férfiaknak, hogy tegyék félre az amugy is indokolatlan és teljesen észszerűtlennek mondható boszszuállást és Veress ellenőrről az ő előmunkálatai alapján csináltassák meg hivatalból ezt az egyesületet.

Óriási sztrájk a fővárosban. A gépgyárosok durva lelketlensége sztrájkba kergette a főváros gépgyárainak összes vas- és fémmunkásait. Vasárnap óta 30,000 gyári munkás sztrájkol, a legnagyobb és bizonyára a legszervezettebb sztrájk, amely eddigelé lefolyt Magyarországon. Az Oetl-gyár vasöntőinek küzdelméből keletkezett a gyáripárosok szövetségének rideg visszautasító álláspontja folytán ez a nagy harc, amely a benne résztvevők erős, lelkes fegyvermezetsége folytán, de nemkülömben követeléseik erős igazsága következtében a siker bizonyosságával kecsegtet.

Részvesznek a sztrájkban a Máv. gépgyárának munkásai is és erős rokonszenvvel kísérik a harcot a Máv. budapesti műhelymunkásai. De nemcsak erkölcsi szolidaritással, hanem anyagi segítséssel is. A Nyugoti főműhely D) osztályának munkásai 1-én 296 korona segélyt adtak a sztrájkoló testvéreiknek és ezt a példát a többi műhelyek és osztályok követni fogják.

A nagyszabású sztrájk olyan fegyvermezetséget és szolidaritást tanúsít, hogy a gyárosok egy része máris megrettent és egyezkedni óhajt. A sztrájkolók azonban csak összes követeléseik teljesítése után lépnek ismét a munkába.

Harcoló munkástársainknak teljes sikert kívánunk.

Általános sztrájk Zágrábban. Óriási a kavargás Zágrábban, általános sztrájk fenyeget és pedig nem nyugodt, csendes munkaszünetelés, hanem izgatott hangulattal teljes, amely már eddig is zajos összehúzókat okozott. A helyzet elmérgesítésében nagy része van Biringernak, a Máv. zágrábi műhelyfőnöke ügyefogyottságának és lelkiismeretlenségének, aki sehogysem tud elmulasztani egy alkalmat, amely valami ostobaság elkövetésére kínálkozik. Biringernak sikerült a hangulatot annyira kiélesíteni, hogy az általános sztrájk mellett, amely minden pillanatban bekövetkezhet, külön horvát-magyar viszálykodást is teremthet a kevésbé fölvilágosodott zágrábi munkások körében.

Az esetről Zágrábból a következőket írják: Az itteni papirgyár munkásai már több mint egy hónap óta sztrájkban állnak, mert a részvénytársaság kizsákmányolását és bánásmódját nem voltak hajlandók tovább tűrni. A gyár urai minden módot felhasználtak a sztrájk megtörésére, de minden kísérletük meghiúsult a munkások összetartásán. Hiába komizkodott a hatóság a munkásokkal, hiába csukták börtönbe a vezetőket, hiába csábítottak egyeseket a sztrájk-törésre; semmi sem sikerült. Ezekután a tár-

saság másfelé fordult. Megkörnyékezte egyik részvényesét, Biringert máv. műhelyfőnököt és rávette, hogy néhány fűtőt bocsásson a gyár rendelkezésére, hogy az üzemet megkezdhessék. Biringernak is érdekei forogtak kockán, élt tehát hatalmával és a kért munkásokat, — akiket a magyar államvasut fizet — az idegen gyárba dolgozni parancsolta. A kirendelt Máv. munkások Pataki és Rumunyak fűtők vonakodtak attól, hogy a sztrájk-törők szerepét elvállalják és tiltakoztak az ilyen igaztalan kirendelés ellen. Felhozták azt is panaszul, hogy a sztrájkolók esetleg ellenük törnek, ha így kijátszák az ő jogait, de nem használt semmit. A műhelyfőnök, a hatalmas pasa parancsolta, tehát menni kellett.

Mikor az államvasutak alkalmazottai megtudták a gyártulajdonosok e ravasz fondorkodását és azt, hogy a gyárosokat a magyar államvasutak barátságából kirendelt munkásai rántják ki a bajból, azonnal tanácskozássra gyűltek össze.

E tanácskozáson az államvasuti alkalmazottak felháborodással tiltakoztak a műhelyfőnök rendelkezése ellen, hogy őket rendeli ki egy teljesen idegen gyár segítségére és így a sztrájkolókat romlásba akarja dönteni. Ezt a dolgot rendkívül alkalmasnak tartották arra, hogy a magyar munkásokat és tisztviselőket a zágrábi szervezetlen munkások még inkább meggyűlöljék, mint eddig tették. Már-már az államvasuti alkalmazottak is kiakarták mondani a sztrájkot, de a higgadtabbak lecsillapították társaikat. Elhatározták, hogy sürgőnyileg fordulnak az államvasutak igazgatóságához és a választól teszik függővé a sztrájk kimondását. Május 28-án a következő sürgőnyt adták fel:

«A Máv. Igazgatóságához

Budapest.

Mint műhelyi alkalmazottak, tiltakozunk, hogy Biringer műhelyfőnök a helybeli papirgyár részvényeseinek kérelmére közülünk fűtőket rendeljen ki a sztrájk megtörése érdekében.»

Az államvasutak igazgatósága azonnal intézkedett az ügyben, a műhelyfőnököt a telefonhoz szólította és szigorúan utasította, hogy a papirgyárba általa kirendelt munkásokat azonnal hívassa vissza. Ezzel sikerült a háborgó vasuti munkások között kiűzni a készülő sztrájkot lecsillapítani, ellenben a város és környék munkássága annyira fel van háborodva az eset miatt, hogy valószínűleg holnap reggel kimondják az általános sztrájkot.

Ezt az elkeseredett hangulatot szítja még azon körülmény is, hogy a rendőrség a munkások vezetőit letartóztatta, mikor a sztrájkoló papirgyári munkásoknak a gyár részvényeseinek ez újabb fondorkodását megmagyarázták. Egyébként úgy a rendőrség, mint a katonaság készenlétben van.

KÜLFÖLD.

Spanyol vasuti sztrájk. Madridból jelentik, hogy a vercaldo—oilbaói vonalon a vasuti alkalmazottak nagyobb része sztrájkba lépett. A vonatok rendőri felügyelet alatt közlekednek. Tárgyalást kezdtek a differenciák megszüntetésére, amelyek a zavarokat előidézték.

Válasz Littke Jenőnek.

A szervezett vasutasoknak a bsp. közgyűlésére beterjesztett indítványa annyira ráijesztett a Máv. uraira, hogy Littke Jenő osztályvezetőt a rőpiratás rögzös útjára menesztették ellene. Irgalmatlan magyarsággal és még irgalmatlanabb logikával megírt rőpiratáról ennek az urnak már megemlékezünk.

A szervezet szintén röpiratban adta meg rá a választ. Mivel a bsp. tagjainak a követelése a jövőd közgyűléseken mindaddig visszatérnek, amíg meg nem valósulnak és ezek a követelések alapos magyarázatát foglalja magában a szervezet által kiadott válaszirát, a közérdeknek vélünk szolgálatot teljesíteni, ha azt az alábbiakban egész terjedelmében közöljük.

Hónapok óta folyik a szervezkedés a vasutasok körében, abból a célból, hogy a Máv. betegsegélyező-pénztár megcsontosodott bürokráciáját megtörje. Hónapok óta hallatszik a vasutasok körében mindenütt a felháborodás, melylyel a betegsegélyező-pénztár visszaéléseit és botrányos működését tárgyalják. Ez idő alatt a pénztár vezetősége és a Máv. igazgatósága mélysegesen hallgatott. Nem vett tudomást 70,000 alkalmazottjának panaszáról és sérelmeiről, sőt a legutóbb kiadott évi jelentésben is megdöbbentő cinizmussal siklott át a már nagy hullámokat felvert mozgalmon, mintha csak a betegsegélyező-pénztár hivatalos vezetőségét a tagok elégtelensége és forrongása egyáltalán nem érdekelné. Ugy látszik arra számítottak, hogy az eddig bevált rendszer szerint ezuttal is «megbízható» és kártársai érdekeit mindenkor elárulni kész küldötteket fognak a közgyűlésre kivezényelhetni és számítottak arra is, hogy a vasutasok ezernyi bajaik közepette majd csak napirendre térnek a betegsegélyező-pénztár ügyei felett és tűrik továbbra is az eddigi szégyenteljes állapotot. Csalódtak! A közgyűlési küldöttek közé öntudatos vasutasok is bejutottak, akik szívükön hordják saját maguk és kártarsaik érdekeit s akikről már előre tudható, hogy üres frázisokkal és cifra szólamokkal nem elégszenek meg, hanem erőiesen fogják követelni a vasutasok jogait s követelni fogják a visszaélések megszüntetését, a sérelmek orvoslását.

Most tehát az utolsó órában mégis rászánta magát a Máv. igazgatósága, hogy szóba álljon a tagokkal és megkísérelje őket követeléseiktől eltéríteni. Erre mutat az a körlevél, melyet *Littke* János titkár, a Máv. betegsegélyező pénztára adminisztratív ügyeinek intézésére hivatott ügyosztály főnöke bocsátott ki a közgyűlési kiküldöttekhez, állítólag azért, hogy a küldötteket felvilágosítsa és megnyugtassa, tényleg pedig azért, hogy a küldötteket már előre is befolyásolja és félrevezesse.

A körlevél kibocsátására, mikép *Littke* ur kivallja, sem ösztönzést, sem megbízást senkitől és semmi irányban nem kapott, nem is kért. Ha ez igaz, úgy a Máv. igazgatósága még most sem tartja érdemesnek, hogy szembe szálljon a vasutasok vádjával és panaszával; de az is lehet, hogy a körlevél azért jelent meg *Littke* ur firmája alatt, mert a vasut' igazgatósága nem akarja vagy nem meri azonosítani magát azokkal a csalafintaságokkal, melyek a körlevél tartalmát képezik.

Sulyos megítélés alá esik az a tény, hogy a körlevél közvetlenül a közgyűlés megtartása előtt jutott el a küldöttekhez, arra számítván, hogy nekik nem lesz már alkalmuk a cáfolatok bírálatába bocsátkozni és lojális alattvalókhöz illően készpénznek és szentírásnak fogadják el mindazt, amit az ügyosztályfőnök ur az «ügy iránt ápoló őszinte érdeklődésből» eléjük tálat. A vasutasok ezt «az őszinte érdeklődést» hálával fogadják; de sokkal szívesebben fogadták volna, ha a titkár ur, mint az adminisztratív ügyek vezetője, a vasut' igazgatóságához fordult volna és azt világosította volna fel eddigi eljárásának törvénytelen voltáról és azt nyugtatta volna meg, hogy mindaz, amit a szervezett vasutasok a mostani közgyűlésen követelnek, olyannyira jogos és oly szerény, hogy igazán érthetetlen, miért kell ezek ellen a vasut-intézetnek állást foglalnia. Hiszen a követelések a szabad orvosválasztástól eltekintve

részben olyanok, amelyek a törvény alapján a tagokat ugyanis megilletik, részben pedig olyanok, amelyeket minden valamire való betegsegélyező-pénztár saját kezdeményezéséből is megvalósított tagjai számára.

A *Littke*-féle körlevél első sorban azt konstatálja, «hogy a Máv. betegsegélyező-pénztára az *iparhatóságoktól teljesen függetlenül* a kereskedelemügyi miniszter alatt áll és konstatálja, hogy az 1891. évi XIV. t.-c.-ben nem foglaltatik egyetlen oly rendelkezés sem, amely szerint a pénztárak igazgatóságában a tagok képviselőjében kétharmad, a munkaadónak pedig egyharmad arányban való részesedése mondatik ki, tehát téves az a következtetés, hogy a tagok a törvényben biztosított önkormányzati joguktól megfosztattak, mert hát a törvény a tagok részére külön önkormányzati jogot nem biztosít.»

Oly határozottsággal konstatálja mindezt *Littke* ur, mint az a kereskedő segéd, aki a bécsi rongyra konstatálja, hogy brüsszeli csipke. Mert a valóságban úgy áll a dolog, hogy a törvény 79. §-a kimondja, hogy a törvény szerint szervezett betegsegélyező-pénztárak első sorban a székhely szerint illetékes iparhatóság felügyelete és ellenőrzése alatt állanak. Ez alól kivétel nincs. A Máv. betegsegélyező-pénztára tehát törvénytelenül van függetlenítve az iparhatóságoktól.

A törvény 39. és 56. §§-ai egész világosan elrendelik, hogy a pénztár igazgatóságában és felügyelő-bizottságában a munkaadóknak *hozzájárulásuk arányában kell képviselve lenniök*, de oly intézkedése a törvénynek egyetlen egy sincs, mely kimondaná, hogy az igazgatóságban a munkaadók több jogokkal bírnak és több tagot delegálhatnak, mint a munkások. Ezt bizonyítja a kereskedelmi miniszter 46144/1891. számú rendeletével kibocsátott mintaalapszabályok 24. §-a, de ezt rendeli a miniszter a szóban levő törvény végrehajtására kibocsátott 13228/1892. számú rendeletének 29. §-ában is. Ami pedig az önkormányzati jogokat illeti, *Littke* urral szemben hivatkozunk a kereskedelemügyi miniszter urra, aki a segélypénztári törvény módosítására vonatkozó tervezet indoklásában az 50-ik oldalon szöszterint így nyilatkozik: «Az autonóm igazgatás többi három szervénél az igazgatóságnál, felügyelő-bizottságnál és a választott bíróságnál a választandó tagok számának meghatározásával szintén gondoskodni kellene arról, hogy az ügyek gyors elintézését lehetőleg ne késleltesse. Ez önkormányzati szerveknél is megahagyandó lenne a munkaadóknak és a munkásoknak hozzájárulás mérvéhez idomuló egyharmad és kétharmad arány képviselete.»

Ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter ur mondja a módosítási törvényjavaslat indoklásában 47-ik oldalon a következőket: «az 1891. évi XIV. t.-c. a betegsegélyező-pénztárakat belügyeikben *teljesen önkormányzati alapon szervezte*. Ez az önkormányzat *megahagyandó volna*, mert a munkásoknak és a munkaadóknak a betegsegélyező-pénztárak igazgatóságában való bevonása oly erkölcsi mozzanatokat visz a betegsegélyezési ügy anyagi szervezetébe, melyek a munkásvédő törvények hatását a szociális kérdések megoldásánál lényegesen előmozdítják.»

Már most talán *Littke* ur is el fogja hinni, hogy a törvény igenis biztosít a tagoknak önkormányzati jogot, mert ha nem, úgy miért tartotta volna szükségesnek a miniszter, hogy e jogok *megahagyását* indokolja. Az bizonyos, hogy a tagoknak külön önkormányzati joguk nincs, ez a munkaadóval együttesen gyakorlandó, de hát a vasutasok sem akarják a munkaadót a pénztár vezetéséből kizárni, csak befolyását visszaakarják szorítani azon határig, amelyet a törvény állapít meg.

Fenn kell tartanunk tehát azt a követelésünket, hogy az igazgatóságba a vasut-intézet csak egyharmad arányban legyen képviselve, e követelésünknek jogos alapot ad

a törvény, de jogos alapot szolgáltat az a körülmény is, hogy a betegsegélyező-pénztárak járulékait kétharmad részben a munkások fizetik, a vezetés is tehát kétharmad részben őket illeti.

Cáfolja a titkár ur a vasutasok azon kijelentését is, hogy a pénztár által ezidő-szerint nyújtott szolgáltatások elégtelenek és nincsenek arányban a tagok által teljesített befizetésekkel. Ennek cáfolatául fel-említi, hogy a tagok 1.275,154 K-át fizettek be, a kiadások pedig 1.440,968 K-át tettek ki, vagyis hogy a kiadási többlet és az orvosi díjak csupán a munkaadó vasut-intézet hozzájárulási összegének igénybevétele volt fedezhető.

A betegsegélyező-pénztár ügyvezetői nem tudják ugylátszik, hogy a járulékokat nemcsak a tag, hanem a munkaadó is törvényt-szerint tartozik fizetni, a vasut-intézet tehát semmi méltányosságot, vagy különös kegyet nem gyakorol akkor, amidőn a járulékok egyharmad részét sajátjából fizeti. A törvény értelmében ezért a hozzájárulásért a vasut-nak a betegsegélyező-pénztárral szemben semmi igénye nincs, legfeljebb annyi, hogy a vezetésben egyharmad rész erejéig képviseltesse magát, mert a hozzájárulás őt, mint munkaadót azért terheli, hogy a szolgáltatásban megbetegedett munkások biztosításának költségei tulajdonképpen őt is illetik. E járulékok tehát egyszerűen tagjárulékoknak tekintendők. Más munkaadók is fizetnek a betegsegélyező-pénztárba épen oly arányban hozzájárulást, mint a Máv., de azért még egyetlen munkaadónak sem jutott eszébe, hogy a hozzájárulásért a pénztártól különös jogokat és előnyöket követeljen a maga számára.

Egyébiránt nem is erről van szó. A munkásság azt panaszolja, hogy a betegsegélyező-pénztár 3 százalékos járulék-kulcs dacára nem nyújt annyi segélyt, mint más pénztárak 2 és 2 és fél százalékos járulék-kulcs mellett. Igaz tehát az, hogy a munkás befizetéseivel szemben nincs arányban a pénztár szolgáltatása, mert az a körülmény, hogy a pénztár gyógyszerre százszázalékos pócsékol el és hogy a vasut a pályorvosokat a betegsegélyező-pénztárral fizetteti, nem írható a tagok rovására. *Céltudatos gazdálkodás mellett a Máv. betegsegélyező-pénztára a 3 százalékos járulék mellett a tagoknak most támasztott minden igényét teljesítheti.* Teljesítheti azt is, hogy a táppénzek az alapbérnek 75 százalékaig emeltesse fel a 15-ik naptól kezdve, mert köztudomásu, hogy a táppénz legnagyobb mértékben az első két hétben terheli a pénztárt Ennek bizonyosságául felemlítjük Európa legnagyobb betegsegélyező-pénztárának, a lipcseinek kimutatását, amelyből kitűnik, hogy az első két heti segély az összes segélyeknek 60 százaléka képezi, vagyis az indítványunk elfogadása esetén a Máv. betegsegélyező-pénztárának a táppénz címen kifizetett összeg 40 százaléka kellene csak felényivel tel-emelni, ami alig 100,000 koronának felel meg. De ha ez a számítás a mi viszonyaink közt nem válna be s a tényleges többlet 250 ezer koronát tenne ki, még ekkor is a járulék-bevételeknek csak 37 százalékát fizetné táppénzzül, holott más pénztárak kivétel nélkül 46—60 százalékot fizetnek ily célra. A szervezett munkások követelése tehát megvalósítható a járulékok emelése nélkül, annál felháborítóbb, hogy *Littke* ur oly javaslattal lép elő, hogy a tagok maguk fizessék a családtagok részére rendelt gyógyszer árának felét. Ez a javaslat igazán jellemző az intéző körökre. A tagok zugalódnak, hogy nagy befizetésük dacára kevés segélyben részesülnek és most az ügyosztály-vezető ur a tagoktól újabb áldozatokat kíván, még pedig olyképp, hogy a vasut-intézet hozzájárulni kénytelen ne legyen. Nohát az ily «őszinte érdeklődést» igazán szépen megköszönjük, de nem kérünk belőle.

A körlevél további frázisaival foglalkozni

felesleges. Arra el voltunk készülve, hogy követeléseink elé azt az ellenvetést fogják szögezni, hogy nincs pénz. Nos ez a siránkozás minket nem hat meg, mert tudjuk, hogy a vasuti betegsegélyző-pénztárnak több mint másfél millió korona vagyona van és tudjuk azt is, hogy a két milliót meghaladó évi rendes bevételekből mostani követeléseink nagyon könnyen teljesíthetők, anélkül, hogy áldozatába kerülne akár a vasutintézetnek, akár a tagoknak. Az ügyvezető főnökség vegye elő más betegsegélyző-pénztárak kimutatásait és azokból konstatálhatja, hogy táppénzre jut a bevételekből legalább 46 százalék, orvosokra 15 százalék, gyógyszerre 15 százalék, kórházi költségekre 4 százalék, temetkezési segélyekre négy százalék, egyéb költségekre 10 százalék, vagyis még mindig maradna 6 százalék felesleg, ami sokkal több az eddigi bevételi többleteknél. Figyelembe veendő még az is, hogy a Máv.-nál a tagok fele táppénzt egyáltalán nem vesz igénybe, ha tehát a táppénzt 46 százalékból állapítjuk meg, akkor teljesíthető azon további indítvány is, hogy a segélyezés 40 hétig történjék olyképp, hogy 20 hétre egész és 20 hétre fél segély fizetessék.

A szabad orvosválasztást illetőleg az ügyosztályfőnök körlevele elárulja, hogy csak annyit tudnak róla, mint amennyit a budapesti kerületi betegsegélyző-pénztár évi jelentéséből olvastak. Ez pedig szomorúan kevés.

Tudjuk, hogy a szabad orvosválasztás kérdése alapos megvitatást igényel, tudjuk, hogy ez a rendszer nem mindenütt vált be, de azt is tudjuk, hogy ez a rendszer az egyetlen módja a tagok becsületes orvosi ellátásának mindenütt, ahol az orvosok nem a tagok által választott igazgatóság, hanem a munkaadó protekciója folytán neveztetnek ki és ahol az orvosok a tagoknak semmi felelősséggel nem tartoznak. Nekünk tehát a mostani viszonyok között ragaszkodnunk kell a szabad orvosválasztás rendszeréhez, annál inkább, mert ennek pénzügyi nehézségei nincsenek, hiszen a bevételeknek 22 százalékát fizetjük most orvosi díjakra, ennél többre a szabad orvosválasztás sehol sem került.

Szervezett vasutasok.

A betegsegélyző-pénztár közgyűlése.

A Máv. alkalmazottai betegsegélyző-pénztárának ezidei közgyűlése vasárnap, a hó 18-án délelőtti folyt le a k. p. u. volt postahelyiségében, nagy részvétel mellett. A közgyűlést nagy előkészületek előzték meg. A tagok óriási többsége elégedetlen a betegsegélyző-pénztár szervezetével és működésével. Ezt kifejezésre juttatni és a betegsegélyző-pénztár működését helyes irányba terelni: — ezzel a céllal indították meg a szervezett vasutasok a közgyűlésre vonatkozó mozgalmukat. A Magyar Vasutas-ban, gyűléseken, röpiratokkal nagy fölvilágosító munkát végzett a szervezet és indítványai, amelyeket 2000 budapesti tag és a legtöbb nagy vidéki város terjesztett be, a tagok óriási többségének a véleményét és követeléseit képviselték.

De a közgyűlésen nem a tagok véleménye jutott kifejezésre. Arról gondoskodott a Máv. igazgatása és a betegsegélyző-pénztár vezetősége. Mindenekelőtt úgy befolyásolták a küldött-választást, hogy a legtöbb helyen tisztavérű pecsovics vagy még ezeknél is gonoszabb stréberek kerültek ki a «szabad

választásból». Azután Littke Jenő «jóléti osztályvezető» a megválasztott küldöttekhez portómentesen, hivatalos borítékban egy magánröpiratot küldött, amely a szervezet indítványait csempüli le. Végül pedig közvetlenül a közgyűlés előtt hivatalosan értekezletre hívták össze a kiküldötteket, ahol valósággal lázítottak az ellenzéki küldöttek és indítványaik ellen. Könnyű volt Katót táncra vinni. A küldöttek többsége amúgy is vagy lelketlen stréber, vagy gondolatnélküli fejbolintó volt, úgy hogy Littke ur óhaja szentírás volt előttük.

Az így előkészített közgyűlés azután letiporta az összes indítványokat, lehurrogta a jogos panaszokat és Littke ur drótbábujává sülyedt le. A betegpénztári tagok érdekei ezen a közgyűlésen csak az ellenzék által volt képviselve, amely azonban — nem is lehetett másként — kisebbségben volt. Gondoskodjanak a tagok a jövő közgyűlésen arról, hogy becsületes és őszinte küldötteket válasszanak és akkor az ő érdekeik, nem pedig a Máv. mint munkaadó anyagi és erkölcsi érdeke fog a közgyűlésen dominálni.

A közgyűlés lefolyásáról a következő tudósításunk számol be:

Dr. Kiss János h. igazgató mézes-mázos beszéddel nyitja meg a közgyűlést. Megválasztottak 246 küldöttet, ezek közül azonban csak 202 jelent meg. Megjelentek azonkívül az összes üzletvezetőségek részéről egy-egy orvosi tanácsadó és vagy maga az üzletvezető vagy pedig a helyettese. Ez — dr. Kiss szerint — a Máv. igazgatósága — jóindulatának a jele.

A napirend előtt Fodor Vilmos kartárs szólalt föl és a küldöttválasztásnál észlelt visszasságokat bírálta higgadt hangon, de fényes szókimondással. Főlemlítette a fiumei esetet is és erélyesen tiltakozott az ellen, hogy a hivatali főnökök (Thoma kőbányai államfőnök) önmagukat jelöljék küldötteknek, mert az még súlyosabbá teszi az amúgy is súlyos pressziót. (Nagy helyeslés. A klikk hallgat.)

Fodor felszólalását dr. Kiss János folyton zavarja és ezzel mintegy jelet ad az előre megdolgozott mameluktöbbségnek a zavarásra és botránycsinálásra. Ez a többség rögtön akcióba is lép és elveti Fodornak azt az indítványát, hogy a megbízólevelet egyenesen a küldötteknek küldjék meg és ne a szolgálati főnökség állítsa azt ki.

A napirend előtt még többen föl akartak szólalni, de Kiss János úgy tesz, mintha nem is hallaná, hanem tárgyalásra tüzi ki a napirend I. pontját.

(Az igazgatóság jelentése.)

A jelentéseket nem kívánják fölolvastatni. Halbrohr Mór munkástársunk szóhoz jelentkezik. Kiss elnök félbeszakítja: — Legjobb volna tudomásul venni a jelentést. (Erélyes tiltakozás). Halbrohr folytatja beszédét és kemény bírálat alá veszi a jelentést. Szóvá teszi az orvosi fizetések aránytalanságát, amely úgy a nagy gyógyszeres számla, mint a tagok elégedetlenségét okozó felületes kezelés az oka. Főlemlíti az isaszegi orvos esetét, aki 200 korona évi fizetést kap, de ebből nyugdíjra 80 koronát levonnak, úgy hogy 120 korona a tényleges évi fizetése. Ezért kezel 154 vasutas-családot, mintegy 600 embert, vagyis minden ráeső ember egy évi kezeléseért 20 fillér «tiszteletdíjat» kap.

Kiss elnök közbevág és «magyarázza» a gyógyszeres számlát és a tagok számának föltűnő apadását.

Halbrohr folytatónak szóváteszi a jelentésben föltüntetett 10,000 korona árfolyamvesztéséget és elítéli azt, hogy a bsp. tőzsdefjéteket üz.

Littke «magyaráz».

Garai irodatiszt arra a megdöbbenő körül-

ményre mutat rá, hogy a jelentés számadatai között sok ezer koronára rugó eltérések vannak. Kérde, hogy az eltérő adatok közül melyek a helyesek, és hogy szabad ilyen jelentéseket gyártani?

Ez a leleplezés óriási megrökönyödést okoz a «nagyfejúek» asztalánál. A mindentudó Littkét ezuttal cserbenhagyta a tudománya és zavarából ezzel a klasszikus kijelentéssel iparkodik kivágni magát:

— Csodálom, hogy a munkaadó intézet pénzkezelésében nem bíznak!

Ez a kijelentés még a mamelukek között is megdöbbenést idézett elő és zugó helyeslés kísérte Garai kartársat, amikor határozott hangon kijelentette, hogy neki nemcsak joga, de kötelessége is bírálatot gyakorolni és ha nem engedik meg a bírálatot, akkor ne tartsanak közgyűlést.

Barokk Ármin kalauz (Győr) sok jogos panaszt tett szóvá. Főlemlíti, hogy a Bruck-királyhidai orvos osztrák ember és szót sem tud magyarul. Szóváteszi a királyhidai fürdőt, amelynek kiépítésére a jelentés szerint nagy összeget fordítottak. Ezen a tételen csodálkozik, mert az a fürdő ma is olyan nyomoruságos állapotban van, mint azelőtt és egy szőget sem vertek bele a múlt években. Mire fordították hát azt az összeget, amelyről a jelentés szól?! Főlpanaszolja azután, hogy az orvos a fűtőházi főnökhöz is csak harmadnapra megy el, hát akkor meddig kell a pályaőrnek várni?

Littke ismét zavarban van. Nem tudja azt a bizonyos királyhidi tételt megmagyarázni. Végre nagynehezen kinyögi, hogy az a tétel «valószínűleg régebbi kiadásokra vonatkozik.»

Csatáry főorvos is felszólal és a 72 éves öreg ember komikus módon patog-kattog és szidja a panaszt tevő küldötteket, mint a záporosót. Mosolyognak rajta, nem veszik komolyan a rakéta természetű ö-eg urat.

Radványi József (Arad) talpnyalóan hízileg a betegsegélyző-pénztár igazgatóságának és elismerést keresve kacsingat jelenlevő főnökére, Valkányi üzletvezetőre.

Torzsás György főkalauz (Temesvár) kemény bírálatot mond az orvosi kezelésről és a gyógykezelésről. Főlemlíti, hogy van orvos, aki a drágább gyógyszerért csak akkor hajlandó rendelni, ha a különbözetet a tag fizeti. Egy málházót egy délelőtti baleset érte; elgázolták és az orvos csak másnap este jött hozzá.

Csatáry és a temesvári tanácsadó «magyaráznak».

Fodor a fürdőkkel üzött visszaéléseket ostorozza, konkrét esetek megjelölésével, ami ismét nagy izgatottságot kelt az elnöki asztalon.

Kiss elnök röviden segít a bajon. Habár többen jelentkeztek még szóhoz, egyszerűen lezárja a pont tárgyalását és a szolgalelkű többséggel tudomásul véteti a jelentést.

(Indítványok.)

Következik a napirend 2-ik pontja, az indítványok. Különösen erre a pontra van a mameluk-többség kioktatva.

Littke jelenli, hogy 2000 budapesti tag és sok vidéki városban levő tagok 10 pontu indítványt nyújtottak be. Az igazgatóság ajánlja, hogy vessék el.

Kiss Miklós munkástársunk alapos és nagyhatású beszédben kél az egyes pontok védelmére és érveivel szinte agyonlapítja Littke és Kiss János okoskodásait.

Főként a körül indul meg tüzes vita, hogy a betegsegélyző-pénztár igazgatóságában a tagok kétharmadrészben és a Máv. mint munkaadó csak egyharmadrészben legyen képviselve.

Elnök kijelenti, hogy a Máv.-nak mint munkaadónak azért kell többség az igazgatóságban, mert különben olyan határozatokat hoznak, ami a Máv.-nak több százezer koronájába kerülne.

Kiss Miklós fényes érvekkel igazolja, hogy a tagok érdeke és a törvény szelleme kívánja a bsp. helyes kiépítését.

Szónokot folyton zavarják és nagy lármá közepette szavaznak. A többség elveti az indítvány első pontját

A második pont tárgyalása előtt Kellner István küldött felszólal az ellen, hogy a küldöttek között jelen van és leszavaz a hírhedt Barokk Sándor, aki pedig nem küldött. Kavargás támad, de az elnök nem intézkedik, hogy Barokkot kidobják.

A II. pontot szintén Kiss Miklós indokolja szépen és meggyőzően. Felszólal az indítvány mellett erős argumentumokkal Vanicsek Győző, zágrábi küldött is, de hiába. A kitartott többség nem törődik az érvekkel és a tagok érdekével, hanem ezt az indítványt is elveti.

Ekkor — mint ha előre megállapított jelre történt volna — föláll

Sárközi Manó (szolnoki szertár) és indítványozza, hogy ne is tárgyalják a többi indítványokat, hanem térjenek fölöttük napirendre.

Littke, Kiss János boldogan mosolyognak. Az ellenzéki küldöttek tiltakoznak, hogy elvesse nek előre olyan indítványokat, amiket nem is ismernek, amiket még föl sem olvastak.

A brutális többség azonban elfogadta ezt az indítványt és ezzel lenyaktította a tagok érdekeit képviselő összes indítványokat.

Ezzel a közgyűlés a komolyságnak még a látszatát is elveszítette és további tárgyalásai minden jelentőség és érték nélkül valók, mert kitűnt, hogy a tagok ohajai és panaszai fölött még tárgyalni sem akartak.

Volt még egy csomó felszólalás, amelyekkel röviden végeztek. Eredményes munkát egyik felszólalás sem fejtethetett ki az adott viszonyok között. Hiába beszéltek Halbrohr, Fodor, Budai, Seitz (Pécs), az egyes fontosabb kérdéseknél, a többség — megrészegedve a diadalától — mindent letiport.

Végül valami Faragó Alajos nevű miskolci kiküldött támadást intézett lapunk és a szervezett vasutasok ellen és köszönetet, bizalmat és tudja az ördög, még kicsodát szavazott Kiss Jánosnak és Littkének meg a többi vezetőségi tagoknak.

A hülye támadás és talpnyalás a nyomában kerekedő nagy zajban elveszett, de Vidats János miskolci üzletvezető (a híres Vidats!) önelégülten dörzsölte kezét: lám, ilyen embereket nevel ő, mint amilyen Faragó.

A talpnyalás különben olyan émelygő volt, hogy még dr. Kiss János is megundorodott tőle és elhárította magától.

(A választások.)

A komédia betétfése volt a választás megejtése. A szervezet részéről a két szavazatszedő-bizottságba Lehel főkalauz és Kőmives műhelymunkás választottak bizalmiférfiakul. A szervezeti vasutasok azt követelték, hogy a küldöttek lajstromát olvassák föl és ennek alapján szavazzanak le egyenként a küldöttek. Az elnök és Littke azonban úgy rendezték a szavazást, hogy minden ellenőrzés nélkül mindenki szavazhatott a hivatalos szavazólappal. Mivel pedig nem csak a küldöttek többsége rablatus mamelukból állott, de a Máv., mint munkaadó is a szavazatok egyharmadát a hivatalos jelöltekre adta természetesen, azonkívül több száz nem-küldött is volt jelen és végis résztvevő aktív a közgyűlésen, a szavazásnak ellenőrizetlen volta nevetséges komédiává tették az egész választást.

Az ellenzék bizalmiférfiai abban a komédiában nem akartak résztvenni, otthagyták a két küldöttséget, mire az ellenzéki küldöttek szintén elhatározták, hogy nem szavaznak, ellenben Kiss Miklós révén óvást jelentettek be a választás ellen.

Az így családi körben megejtett «választás»-nál a következő hivatalos lista «győzött».

A) Igazgatósági a) rendes tagok: 1. Thoma József áll. főnök (Kőbánya a. p. u.) 2. Gerlich György főkalauz (Budapest nyug. p. u.)

b) póttagok: 1. Petrovics Róbert főnyomdász (Igazg. A. I. é.), 2. Rónay Győző áll. felvigyázó Kőbánya a. p. u.); B) Felügyelő bizottsági a) rendes tagok: 1. Boczán Elemér főellenőr (keleti p. u. áll. főnökhelyett.) 2. Fábry Márton főraktárnok (Bp. Józsefváros f. p. u.) 3. Petheő János pályafelvigyázó (Terézvárosi o. m.) b) póttag 1. Bodnár János kárpitos (!!) (Nyugoti műhely). C) Választott bírósági a) rendes tagok: 1. Daróczy Rezső áll. főnök (Nyugoti p. u.), 2. Neumann Győző főellenőr (Jobbp. üv. III oszt.), 3. Köstler Ignác főmozdonyvezető (Nyug. ftház), 4. Varga Tamás kapus (A. I. é. Igazg.) 5. László Lajos vasesztérgályos (Északi főműhely), b) póttagok: 1. Dr. Zombory Kálmán fog. gyakornok (Balp. üv.), 2. Escher Ferenc pályafelvigyázó (Terézvárosi o. m.) 3. Haverda Lajos lakatos (Nyugoti műhely).

LEVELEZÉS.

Budapest. (Rákos r. p. u.) A mult számban ott hagytam el, hogy a Rákos r. p. u. raktár munkásai pótlékért folyamodtak, ezt a kérvényt azonban a főnökség nem pártolta. Ezt onnét gyanitom, illetve tudom, hogy azon rövid megokolással jött vissza a kérvény a ker. minisztérium, hogy raktármunkások nem részesülhetnek pótlékban. Utalok a mult számban elmondottakra. És kérdem, hogy tulajdonképpen mi is egy raktármunkás? Egyáltalán a Máv. kötelekbe, illetve fenhatósága alá tartoznak-e vagy sem?

Szomorú tény. Tény az, hogy hogy nagyon mostohán bánik a Máv. a raktáriakkal. Semminemű kvalifikáció, szerződés, munkakönyv nem szükséges ahhoz, hogy valaki raktári munkás legyen, az az még is kell valami, ez a — protekció. De legyen elkészülve minden ember arra, aki ezen az uton akar kenyeret keresni, hogy ő csak egy cimhez jut, azonban a legutolsó lesz a Máv. valamennyi munkásai között.

Rákoson 26 raktári munkás az ugynevezett «akkord»-ban is részesül. Ezt azért említem meg, hogy had kacagjon az, aki ezt olvassa és megérti, hogy a fent írt állomáson az akkordmunkások negyedévenként 2—3 korona akkordban részesülnek. Oh, hol vagy te Süly-Sáp-Csengőd! Valjon ezek akkor mennyit fizethetnek, ha Rákos, a legnagyobb teher-pályaudvar így fizet?

Fizet még valamit a fentnevezett állomás. Jelen év március havában 1909 korona 44 fillér került kiosztásra az akkordmunkások között, mint a nyereség bizonyos százaléka. Ebből azonban kereseti adó címen levontak 305 koronát. Ez a pénz lenne egy kis balzsam a munkások nyomorúságára és még ebből is levonnak, mert hát ezt meg kell fizetni, ha török, ha szakad.

Ezek a különféle címeken osztogatott csekély pénzösszegek azonban csak arra valók, hogy valahogy bedugja a Máv. a sok sóhajtozó ajkat. De nem úgy van ám ez. Vagy legyen egy bizonyos meghatározott egyezmény, amire számítani lehet, vagy a fizetés legyen több. És kell, hogy gondoskodjon a Máv. akként a raktáriakról, hogy őket a raktári szolgáltatón kívül semmire se használhassák. Legyen felmondási idő, hogy az a bajba került munkás, akit esetleg nem használhatnak, idejekorán gondoskodhasson más kenyérkeresetről.

Megemlítem még, hogy jobb lenne, ha inkább valami szoba felét építtetne az igazgatóság azok helyett az ólak helyett Rákoson, a raktári munkások részére. Mert bizony kevésnek van meleg gunyája, úgy pedig meleg szoba nélkül valóságos öngyilkosság 60—80 embernek abban az egy irodában bebujni. Ajánlom a pályaeorvos ur figyelmébe!

Nagyon sok változtatni való akad rákosi rákodon, s talán belátja a főnökség azoknak jogosságát. Szót emelek még a 6 órákor való munkába állás ellen, mert ez az idő nagyon

korai olyan munkásoknál, akik Palotán vagy Pesten laknak és este 10—11 órákor fekdhetnek le. Az által, ha 7 órákor kezdődik a munka, nem vesz semmit az állomás főnökség, sem az igazgatóság, mert nincs meghatározott időpont a lefuvasra. Ha egy darab áru sincs kint a raktárban, akkor fujnak le Rákoson. Idővel talán ez mind reformálódik, s lesz idő, amikor a raktár deszkáit nem kell minden nap kicserélni, hanem cement padozat lesz. De hogy ez mikor fog bekövetkezni, ezt csak az igazgatóság tudná megmondani.

Nemde Ludvig ur?

Órszem.

Budapest (K. p. u. laktanya.) Nem igen dicsekedhetik a Máv. azzal, hogy a laktanyák tisztaságára valami nagy gondot fordít. A legtöbb helyen ki van adva a tisztántartás bérletbe az állomásfőnököknek, akik természetesen csak az általány egy részét fordítják erre a célra. Tartanak valami takarítónőt, kisebb állomásokon pedig az állomási személynél végzetetik ezen munkát. A Budapest k. p. u. laktanyái a nyugdíjintézet tulajdonát képező nyolcházban vannak. Egész nap ott olyan pokoli lármá van, hogy alvásról szó nem lehet. Az állomásfőnök a takarítást egy asszonyra bízta, ki azt egy kis leány segítségével végzi havi 122 K-ért. 61 ágy van van, egy-egy ágy 24 órában 2—3 órát üres, különben mindig fekszenek benne. Az egyik felkel, a másik már belefekszik a még meleg ágyba. Este 6—7 óra után ha egy csapat elmegy, már a következő csapat részére egyáltalában nem lesz az ágy rendbehozva. Igen természetes, hogy ilyen viszonyok között az ágyak rettenően piszkosak. Tele vannak fereggel. És emellett az ágyak hetenkint egyszer lesznek áthuzva. A szobák kéthetenként egyszer surolva. Ez a Máv. egészségügyi berendezkedése, amely nem bántja sem Csátary urat, sem Littke Jenő urat, a «jóléti osztály vezetőt.»

INNEN-ONNAN.

Vasutas-üldözés. A mult évi vasutas-sztrájk alkalmával a szolnoki vasutasok is beszüntették a munkát. A vasuti sztrájk erőszakos letiprása után országszerte megindult a vasutasok ellen a hajsza. A főnökök Szolnokon is kiragadtak 26 alkalmazottat, akik ellen a feljelentés megtéte. A szolnoki törvényszék Telek Józsefet és 25 társát vád alá is helyezte, de a főtárgyaláson az összes vádlottakat felmentette. A budapesti tábla megváltoztatta a törvényszék ítéletét és Szendrei Albint 14 napi, Sallai Sándort egy havi, továbbá Liszonyi Vincét, Tari Istvánt és Horváth Józsefet három heti fogházra ítélte magánosok elleni erőszak vétsége miatt. A Curia ma tárgyalta a vádlottak és a főügyesség által bejelentett semmisségi panaszokat. A kir. Curia a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult a tábla ítéletéhez. Így tehát a találmokra bűnbakul kiszemelt kartársaknak a hosszú meghurcoltatás után még szabadságvesztést is el kell szenvedniök, amiért megőrizték a szolidaritást harcoló társaikkal.

A Simplon-alagút építési költségei. 1904 végéig a Simplon-alagútba 67.250.000 frankot építettek bele. (1 frank = 90 fillér.) 1905-ben 8.250.000 frankot adtak ki az építésre, úgy hogy az alagút eddigi építési költségei 75.500.000 frankot tesznek ki. Most az alagút tudvalevőleg csak egyvágányú pályára van berendezve, de annak kétvágányúvá való kibővítésének költségei 19.500.000 korónával vannak szerződésileg megállapítva, úgy hogy az egész alagútépítés 95 millió frankba fog kerülni.

Itt említjük meg, hogy új alagutat akarnak Olaszország és Svájc között építeni. Alig készült el még a Simplon-alagút, már is egy érdekes és komoly újabb összeköttetés terve merült fel Olaszország és Svájc között. A szóban forgó terv Turinnak a svájci Lausannal való közvetlen összeköttetését célozza. Az angol kézből kikerült terv már az olasz köz-munkaminisztérium kezei között van. Az új vonalat villamos üzemre rendeznék be. Az új összeköttetés létesítésével Turin és Lausanne között a távolság 242 kilométer lenne, míg most a Simplonon át 365 kilométer, a Mont Cenis-n át pedig 367 kilométer a

távolság. Az új összeköttetés révén Genua 37 kilométerrel, Ventimiglia pedig 160 kilométerrel jutna közelebb Lausannehoz. Olasz körökben igen nagy rokonszenvvel fogadják az új összeköttetés tervét.

✚ **A legnagyobb mozdony.** Korunk legnagyobb személyvonatu mozdonyaiból rendelt meg nemrégiben egy amerikai vasutársaság 30 darabot elektromos üzemi számára. A mozdonyok szerkezeti felépítésükben különböznek az előző ilyenű lokomotívoktól, hogy motorjaik kétsarkúak és direkt a hajtótengelyeken ülő horgonyokkal bírnak. Hossza mintegy 11 méter, súlyok szolgálatkész állapotban 25 és fél tonna és 550 tonnás személyvonatok továbbítására vannak szánva. Négy hajtó és elől-hátul egy-egy futókerékpárjuk van. Előbbiekénél 1120 mm., utóbbiakénál pedig 920 mm a kerékátmérő. Az ágyvezetékek a tengelyek oly eltolódását is megengedik, hogy a mozdony 70 m. sugarú görbékbe is könnyen beállhat. A hajtórőt négy sorbakapcsolt egyenáramú motor szolgáltatja 600 Volt feszültség mellett, amelynek legnagyobb teljesítménye 2800 lóerő. E teljesítmény másfélszer akkora, mint az eddig épített legnagyobb személyvonatu gőzmozdonyé. Emellett igen nehéz vonatokhoz több mozdony kapcsolható össze úgy, hogy azok egy helyről, mint egy gép kezelhetők. Könnyű vonatokat egy ily mozdony is képes 120 km. óránkénti sebességgel továbbítani.

✚ **Vasutasok vasárnapja.** A porosz képviselőház elé törvényjavaslatot terjesztettek, amely az állami kezelésben levő összes vasutak minden alkalmazottjának lehetővé teszi, hogy legalább minden második vasár- és ünnepnap munkaszünetet élvezzenek. Azonkívül a szolgálati évek arányához mérten a vasutnál alkalmazott összes munkások rendes évenkénti szabadságát kapjanak. Nálunk a vasutasnak soha sincs szabadideje. Pedig a főváltás és rendszer révén egy kis jóakarattal oda lehetne vinni a dolgot, hogy vasutasaink nehéz és felelőségterhes szolgálatuk mellett vasárnap is szabadok lehessenek.

✚ **A Kassa-oderbergi vasút** 1904-ben 3.046,344 (+ 37,739) személy és 4.476,112 (+ 42,565) tonna árut szállított. A személyszállítási jövedelem azonban ennek dacára csökkent, mert az amerikai kivándorlók nagy része 1904-ben nem Oderbergen, hanem Fiumén át ment utnak. Az áruszállítás bevételei sem emelkedtek megfelelően, a gabona- és takarmány-szállítványok nagy mérvű csökkenése folytán. Az összes bevételek 1909 (+ 0,49) millió K-t, a kiadások 13,45 (+ 1,04) K-t tettek ki úgy, hogy *feleslegként* 6.332,720 (— 536,419) K maradt. A kiadások a személyzet fizetésének javítása, új berendezések és építkezések folytán emelkedtek. A társaság függő tartozása változatlanul 13,2 millió K. A végleges kölcsön tárgyában a magyar és osztrák kormány által folytatott tárgyalások még nem vezettek eredményre. Az alapítók kamatozására a magyar állam garanciánál segélyből a társaság 1904-ben 511,758 (+ 318,007) K-t vett igénybe, míg Ausztriát e címen semmivel sem terhelte meg, sőt az osztrák vonalakon a társaság 1904-ben 22,588 (— 218,411) K tiszta nyereséget mutatott ki.

✚ **Mégse viziló.** Egy vidéki lapban a következő nyilvános bocsánatkérést olvassuk:

Bocsássa meg, hogy Önt tegnap vizilónak neveztem. Épen most olvasom, hogy egy ilyen állat 20 ezer koronát ér meg. Ezennel visszavonom a szavamat!

VEGYESEK.

Meghívó. A magy. kir. államvasutak temesvári műhelyében fennálló «Lelkesedés Olvasó és Dalkör» 1905. évi június hó 11-én zászlószentelési ünnepélyt tartja. Az ünnepélyen a helybeli testvéregyletek és számos vidéki egyet részint testületileg, részint pedig küldöttségileg fog résztvenni. Résztvételi jegyek a közebedhez 3 koronáért június hó 8-ig válthatók: Moravetz testvérek papirkereskedésében a belvárosban és józsefvárosban, továbbá a Máv. műhelyben Orosits Gy. és Friedmann D. uraknál. A díszhangverseny és táncestély belépti díja személyenként 2 korona, családonként 5 korona. Jegyek a pénztárnál válthatók.

Köszönetnyilvánítás.

Alólirottak ezuton mondunk köszönetet mind-azoknak, akik feledhetetlen fivérünk, *Loszkorik András* elhalálozása alkalmából részvétüket nyilvánították és temetésén megjelentek.

Az elhunyt testvérei.

Figyelem, debreceni munkástársak!

A debreceni bizalmi férfiak ezuton is föl-szólítják a MAGYAR VASUTAS-nak azokat a debreceni előfizetőit, akiknek előfizetése május 31-én lejárt, hogy sürgősen ujjtsák meg előfizetésüket. Előfizetni lehet a Vas- és fémmunkások szövetsége debreceni helyiségében.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk legközelebbi száma pénteken, június 9-én jelenik meg. Lapzárás kedden este. Amely küldemény azután érkezik hozzánk, csak a következő heti számba jöhet. Kérjük olvasóinkat, hogy a lapnak szánt közleményeket csak a papíros egyik oldalára és olvashatóan írják. Névtelen küldemények a papirkosárba vándorolnak. A szerkesztővel értekezni lehet minden hét péntekjén este 5 és 7 óra között.

Zólyom, Sziszek. Levélben megy a válasz. **Kocsitisztító, K. p. u. műszak.** Ugy mint idáig, megteszszük ezután is a kötelességünket, ezért sem egyeseknek, sem pedig a szervező-bizottságnak köszönet nem jár. Azt azonban megköveteljük önök-től is, hogy bennünket nehéz küzdelemünkben támogat-sanak. Azt, hogy önök szegény emberek, azt úgy is tudjuk, de hogy önök holmi kérvény megírásáért R. hivatalnok részére 10 koronát fizetnek, az még arra is vall, hogy szegénységük mellett nincsenek eléggé felvilágosítva, mert különben tudniok kellene, hogy ezt a szervezet elvégzi, persze csak azoknak, akik oda tartoznak.

Observáció. A kért lapokat elküldtük. **Szolnok.** A fővárosi műhelyekben a 45 forintot felüli keresetet foglalhatják le — Anyagot várjuk. **Kolozsvár.** Kérelmének csak az ottani előfizetők beleegyezésével tehetnénk eleget. Türelem, előbb-utóbb a kolozsváriak is meg fogják érteni a korszellem intő szavát. Csak nem csüggedni. Üdv. **Kvarc.** Minden Demosthenesnél szebben beszél a tett. A tárca máris jön. Szívesen vennők, ha a szolgálati viszonyokról írna nekünk egyet-mást. **Több levelezés** csak a jövő számban jöhet. **Kinevezettek.** Öszinte és szép fölhivásuk megfelelő előkelő kelyet érdemel. Ezért csak a jövő számban közölhetjük. **Adócikk.** A jövő számban feltétlenül közöljük.

Pályázati hirdetés.

A MAGYAR VASUTAS nemrég új címfejjel jelent meg, amely azonban az országos szervező-bizottság véleménye szerint több okból nem megfelelő. Ez okból elhatározta a szervező bizottság, hogy a lap feje megváltoztatandó

Mivel pedig kartársaink közül számosan igen ügyes rajzoló, elhatározta a szervező-bizottság, hogy a *címfej elkészítésére pályázatot hirdet*, amelyen részt vehet a Magyar Vasutas minden olvasója.

A pályázat feltételei a következők: 1. A lapfej 225 milliméter hosszú és 90 milliméter magas legyen.

2. Feltűnő, egyszerű betűkkel tartalmazza a lap nevét: *Magyar Vasutas*. Alatta, megfelelő helyen, kisebb betűkkel ez a sor: *A magyarországi*

vasuti személyzet érdekeit képviselő közlöny.

3. A lapfejen alkalmazandó rajz a lap hivatását jelképezze. Nevezetesen tüntesse fel azt, hogy ez vasutas-lap, amely a haladást tüzte ki célul és maga köré kívánja csoportosítani a vasuti munkásokat és kinevezetteket egyaránt. Hogy ezt milyen módon kívánja feltüntetni, az a pályázó dolga. Szem előtt tartandó azonban, hogy a rajz egyszerű és világos legyen.

4. A pályázók terveket *legkésőbb június hó 15-ig küldjék be* jelígyés borítékban a Magyar Vasutas szerkesztőségébe. Külön borítékban, amelyre ugyanaz a jelígye irandó, küldjék be a pályázók nevüket és lakcímüket.

5. A legjobb terv beküldője egy évig ingyen kapja a Magyar Vasutast. Reméljük, hogy rajzértő kartársaink teljes számmal részt fognak venni a pályázaton.

Az országos szervező-bizottság
mint
a Magyar Vasutas kiadója.

Az Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. gyermek- és életbiztosító intézetnél folyó év május havában 1.409.000 kor. értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.151.600 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében 88.403,04 korona fizettetett ki. 1905 január 1-től május 31-ig bezárólag 6.140.800 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 5.098.700 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében 339.012,02 korona fizettetett ki. Ezen intézet a gyermekek és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtétel és legelőnyösebb feltételek mellett

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.
Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

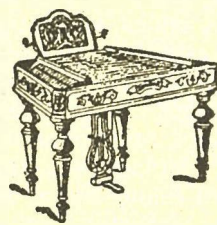
Biraucz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-u. 6—8

HIRDETÉSEK.
E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

BUTOR. Ki jól és olcsón butort óhajt vásárolni, forduljon bizalommal a készítőhöz:
15
HAUPT A. kárpitos, díszítő és butoriparos, VII., Garai-u. 43.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyekben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖN TANULÁSI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál
7 Budapest, Erzsébet-körút 5.

== Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Egészséges!

Kellemes!

9

Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2-40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője!

RASOLIN Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2-50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.